

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

1 26 ינואר 2021
2

לפני:
כב' השופטת כרמית פלד

אהרון חיימוב
ע"י ב"כ עו"ד רמי זך

התובע

-

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד עדי אשכנזי

הנתבע

3
4

פסק דין

1. בתביעה זו עותר התובע כנגד החלטת המוסד לביטוח לאומי (להלן – **המוסד** או **הנתבע**) לדחות תביעתו להכרה בפגיעה בעינו הימנית כתאונת עבודה, בשל טענת המוסד כי התובע לא היה במועד הפגיעה "עובד עצמאי" כהגדרת המונח בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי, תשנ"ח – 1995 (להלן – **החוק**) ולא עמד בעת הרלבנטית בתנאים הקבועים בסעיף 77 לחוק המקנים זכאות לגמלה לעובד עצמאי.
2. התובע, יליד 1990, טכנאי מזגנים במקצועו, נפגע בעינו הימנית מחומר כימי ביום 17.9.17 (להלן – **היום הקובע** או **יום התאונה**) עת שטיפל בתקלה בבית לקוחו (להלן – **התאונה**). התובע אובחן כסובל מכוויה בעינו ונדרש לעבור ניתוח בגין הפגיעה.
3. ביום 31.10.17 הגיש התובע תביעה למוסד על מנת שתוכר התאונה כתאונת עבודה. ביום 26.11.17 דחה המוסד את תביעתו של התובע בנימוק כי ביום הקובע הוגדר התובע כעצמאי שאינו עונה להגדרה ולפיכך לא היה מבוטח בענף נפגעי עבודה במסגרת עיסוקו.
4. ביום 30.6.20 התקיים דיון הוכחות אשר במסגרתו נחקרו על תצהיריהם התובע ויועצת המס מטעמו, גב' תהילה מנחם (להלן – **יועצת המס**). התובע הגיש תצהיר נוסף מטעמו של הרב רפאל זביחי, אשר שימש כמזכיר ישיבה ששכרה את שירותיו של התובע כטכנאי מזגנים, אולם משלא התייצב הרב זביחי לעדות נמשך תצהירו מן התיק.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 5. הצדדים סיכמו טענותיהם בכתב.
- 2 **טענות הצדדים בתמצית**
- 3 6. עיקר טענות התובע הן כדלקמן:
- 4 א. בתקופה הרלבנטית עבד התובע במשלח ידו כ- 12 שעות שבועיות
- 5 בממוצע ועל כן הוא נכנס לגדר הגדרת המונח "עובד עצמאי" כמשמעותו
- 6 בסעיף 1 לחוק. לתמיכה בטענה זו הגיש התובע מסמך שכותרתו "המוסד
- 7 לביטוח לאומי גבייה לא שכירים" מיום 5.2.19 (להלן – **מסמך גבייה לא**
- 8 **שכירים**) המציין כי התובע הוגדר על ידי הנתבע כעצמאי החל מיום
- 9 1.1.17 [נספח 1 לתצהיר התובע].
- 10 ב. התובע טוען כי טענות הנתבע עומדות בסתירה למסמך גבייה לא
- 11 שכירים, שהינו מסמך רשמי, בבחינת רשומה מוסדית שאינה ניתנת
- 12 לסתירה בנקל.
- 13 ג. בנוסף, דין התביעה להתקבל לאור טענת ההסתמכות הקיימת לתובע
- 14 ביחס למסמך גבייה לא שכירים.
- 15 ד. התובע מפנה לתצהיר יועצת המס בו הסבירה כי עולה מדו"ח העיסוקים
- 16 של הנתבע כי הוא הכיר בתובע כעצמאי מיום ה- 1.1.17, ועפ"י עיון
- 17 בדו"ח הנתבע "טבלה מרכזת – ביטוח לאומי מקור הכנסה ועיסוקים
- 18 משנת 2014 ועד 2017", שילם התובע את דמי הביטוח באופן עצמאי
- 19 ושוטף. לטענת התובע, הצהרות יועצת המס לא נסתרו בחקירתה
- 20 הנגדית.
- 21 ה. מוסיף התובע וטוען כי העובדה ששילם דמי ביטוח כעצמאי עובר ליום
- 22 הקובע, הן באמצעות תשלום ישיר והן באמצעות קיזוז, מעידה שדאג
- 23 לכך שהכנסתו תשמש בסיס לקביעת שיעור הגמלה, אם וככל שייפגע
- 24 במהלך עבודתו.
- 25 ו. העובדה שהנתבע בחר להחזיר לתובע סכומים שנגבו ממנו כ"עודפי
- 26 גבייה", לאחר היום הקובע מלמדת כי הנתבע לא פעל כנדרש וגבה ממנו
- 27 כספים כעובד עצמאי, אולם לאחר קרות האירוע בחר לחמוק מחובתו
- 28 על פי חוק.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- ז. עוד טוען התובע כי הנתבע ערך מקצה שיפורים בטענותיו בהליך זה
באופן מתגלגל והוסיף שוב ושוב נימוקי דחיה. התנהלות זו צריכה
להיזקף לחובת הנתבע ולהטות את הכף לטובת התובע.
- ח. התובע העלה שלל טענות ביחס לתקנה 11 לתקנות הביטוח הלאומי
(מקדמות) תשמ"ד-1984, (להלן – **תקנות המקדמות**). ראשית, נטען כי
הנתבע אינו מתפקד כרשות יעילה והעובדה שנבחנים דוחות לשנים
מסויימות בשנים מאוחרות יותר אינה יכולה להצדיק גלגול האחריות
אל המבוטחים, בהם הנתבע, באופן שפוגע בזכויותיהם. שנית, תקנה 11
לתקנות נוגדת את תכליתו הסוציאלית של החוק. הנתבע אינו יכול
להיבנות מתקנה זו, שכן אין ביכולתו להוכיח כוונה מצד התובע לפגוע
בקופה הציבורית. מדובר, לכל היותר, בטעות בשיקול הדעת של התובע
או מי מטעמו. שלישית, ניתן לסטות מהוראות תקנה 11 לתקנות
במקרים המצדיקים זאת, דוגמת נסיבות עניינו, שכן העובדה שלא בוצעו
דיווחים במועד אינו יכולה לעמוד לתובע לרועץ. התובע, עובד כפיים,
אינו מבצע את הדיווחים לנתבע בעצמו. רביעית, תקנה 11 לתקנות אינה
בהכרח רלוונטית לעניינו של התובע, שכן עוסקת היא בחישוב הכנסה
לצורך תשלום מקדמות ולא לעצם ההכרה כעובד עצמאי.
7. עיקר טענות הנתבע הן, כדלקמן:
- א. על מנת שעובד ייחשב, על ידי הנתבע, כ"עובד עצמאי" עליו לעמוד בהגדת
המונח בסעיף 1 לחוק. עובד אינו יכול לצאת ידי חובתו על ידי הודעה
לנתבע כי הינו עצמאי. עליו להציג בפני הנתבע נתונים המוכחים עובדה
זו.
- ב. סעיף 77 לחוק קובע לגבי עובד עצמאי כי תנאי לקבלת גמלה על פי פרק
"ביטוח נפגעי עבודה" הוא "שהמבוטח היה בעת הפגיעה רשום במוסד
כעובד עצמאי או שעשה את המוטל עליו להירשם". הרישום נעשה על פי
הוראות תקנה 2 לתקנות הביטוח הלאומי (רישום), התשכ"ג – 1963
(להלן – **תקנות הרישום**). כלומר, השאלה אם אדם הוא "עובד עצמאי"
כמשמעות המונח בחוק היא שאלה עובדתית, הנקבעת על פי ראיות,
כשנטל ההוכחה מוטל על התובע. בעניינו התובע לא הרים את הנטל
המוטל עליו.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 ג. לטענת הנתבע, התובע אישר בחקירתו הנגדית כי ביום 17.6.14 הוגש דין
2 וחשבון רב שנתי לפיו עבד התובע כשכיר החל מינואר 2014 וכעצמאי
3 שאינו עונה על ההגדרה החל מחודש מאי 2014. הנתבע מדגיש כי סיווגו
4 של התובע כ"עצמאי שאינו עונה על ההגדרה" נעשה בידי רו"ח הדר קלך,
5 אשר ייצג את התובע בפני הנתבע באותה עת (להלן – רו"ח קלך). בהיות
6 התובע מיוצג ע"י רו"ח, ידע התובע מה משמעויות הגדרתו כ"עצמאי
7 שאינו עונה על ההגדרה".
- 8 ד. התובע אישר בחקירתו הנגדית שקיבל הודעה מיום 20.7.14 בדבר סיווגו
9 כ"עצמאי שאינו עונה על ההגדרה", בה הודגש כי "על פי הנתונים אלו
10 אינך עונה להגדרת עובד עצמאי כפי שנקבע בסעיף 1 לחוק הביטוח
11 הלאומי. תשומת לבך מופנית לכך שאינך מבוטח לענף נפגעי עבודה
12 כעובד עצמאי".
- 13 ה. הנתבע טוען כי טענת התובע לפיה היה מיוצג בפני המוסד ע"י יועצת המס
14 החל משנת 2015 כלל לא הוכחה. לא הוצגה כל אסמכתא אובייקטיבית,
15 כגון הסכם שכר טרחה או ייצוג והטענה אף נסתרה ע"י יועצת המס
16 בחקירתה הנגדית כאשר עומתה עם מכתב הנתבע מיום 2.9.18 לפיו
17 נרשמה כמייצגת את התובע מאותו מועד [נ/1]. משכך אין כל נפקות
18 לתצהיר העדות הראשית של היועצת המס שכן אינה יכולה להצהיר על
19 פעולות שביצע התובע מול המוסד עובר למועד בו נרשמה כמייצגת את
20 התובע.
- 21 ו. לטענת הנתבע, אין חולק כי שומת התובע לשנת 2015 נערכה במס הכנסה
22 ביום 21.7.16 והתקבלה אצל הנתבע ביום 7.8.16, בעוד ששומת 2017,
23 נערכה ביום 11.9.18 והתקבלה אצלה הנתבע ביום 7.10.18. משמע כי
24 ביום הקובע סווג התובע אצל הנתבע כ"עצמאי שאינו עונה להגדרה",
25 בעוד שסיווגו כעצמאי החל מיום 1.1.17 נעשה באופן רטרואקטיבי בשנת
26 2018 לאחר היום הקובע. אף היועצת המס אישרה בחקירתה הנגדית כי
27 סיווג התובע כעצמאי נעשה באופן רטרואקטיבי.
- 28 ז. הנתבע טוען כי דברי התובע בחקירתו הנגדית לפיהם גבה ממנו הנתבע
29 את דמי הביטוח "חודש בחודשו משנת 2015", אינם נתמכים במכתב

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 הנתבע לתובע מיום 5.2.19 [נ/6] לפיו החל ממועד זה חויב תשלום דמי
2 הביטוח בכרטיס אשראי של ישראלכרט.
3 ח. הנתבע מוסיף וטוען כי תעודת עובד הציבור מלמדת שהתובע לא שילם
4 באופן רציף את המקדמות לשנים 2014-2015 ובהסדר שנחתם עמו בשנת
5 2016, קוזזו סך של 149 ₪ מקצבת הילדים אותה קיבל, כאשר הסדר
6 תשלומים זה בוצע במקביל לתשלום חודשי שוטף של דמי ביטוח בשנים
7 2016-2017 במעמד של "עצמאי שאינו עונה להגדרה" בסך של 168-170.
8 ט. עוד טוען הנתבע כי התובע אינו יכול להלין על התנהלות במיוחד בנסיבות
9 בהן היה מיוצג על ידי רו"ח/יועצי מס.
10 י. ביחס לתקנה 11 לתקנות המקדמות טוען הנתבע כי זו אינה רלוונטית
11 לענייננו שעה שהתובע הוגדר כ"עצמאי שאינו עונה על ההדרה".

דיון והכרעה

- 12
13 8. לאחר ששקלתי בכובד ראש את מלוא טענות הצדדים ואת העדויות שנשמעו
14 ולאחר שעיינתי במסמכים שהוגשו לתיק בית הדין, נחה דעתי כי התובע לא
15 הרים את הנטל המוטל עליו ולא הוכיח כי במועד הקובע היה רשום במוסד
16 כעובד עצמאי או שבאותו מועד עשה את המוטל עליו על מנת להירשם כעצמאי.
17 מטעם זה שוכנעתי כי דין התביעה להידחות. אפרט טעמי.

מסגרת נורמטיבית

- 18
19 9. סעיף 1 לחוק קובע כי:
20 "עובד עצמאי", לשנת מס פלונית או חלק ממנה – מי שעסק באותה תקופה במשלח
21 ידו שלא כעובד (להלן – משלח יד) והתקיים בו אחד מאלה:
22 (1) הוא עסק במשלח ידו, לפחות עשרים שעות בשבוע במוצע;
23 (2) הכנסתו החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום השווה ל- 50%
24 מהשכר הממוצע;
25 (3) הוא עסק במשלח ידו לפחות שתים עשרה שעות בשבוע במוצע והכנסתו
26 החודשית הממוצעת ממשלח ידו לא פחתה מסכום כאמור בלוח א".
27 10. סעיף 77 לחוק קובע חובת רישום לעובד עצמאי ועובד לשעה המקימה להם
28 זכאות למעמד כמבוטחים בענף נפגעי עבודה¹¹:

¹¹ ההדגשות בפסק הדין הוספו.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

1 ”(א) לגבי עובד עצמאי, תנאי לגמלה לפי פרק זה הוא שהמבוטח היה בעת פגיעה
2 רשום במוסד כעובד עצמאי או שעשה את המוטל עליו כדי להירשם.
3 (ב) לגבי עובד לשעה בעבודה שאינה לצורך עסקו או משלח ידו של מעביד, תנאי
4 לגמלה לפי פרק זה הוא שהמבוטח היה בעת הפגיעה רשום במוסד כעובד לשעה שלא
5 לצורך עסקו או משלח ידו של מעביד”.

6 11. הרישום נעשה על פי הוראות תקנה 2 לתקנות הביטוח הלאומי (רישום) תשכ”ג
7 1963 (להלן – **תקנות הרישום**), הקובעת כי:
8 ” לענין הסעיפים 24 ו-24ב לחוק [כיום סעיף 77 לחוק – כ.פ.] יראו עובד עצמאי או
9 עובד לשעה כאמור בתקנה 1 (2) כרשום אם עשה אחד מאלה:
10 (1) נרשם במוסד ע”י מילוי טופס כאמור בתקנה 9;
11 (2) הגיש דין וחשבון ממנו נובע כי המבוטח הנו עובד עצמאי או עובד לשעה, הכל לפי
12 עניין;
13 (3) שילם בתקופה שקדמה לפגיעה בעבודה כל דמי ביטוח לפי פרטים 2 ו-6 בלוח י”
14 לחוק והתשלום נעשה בציון שמו, מענו ומספר הזהות שלו”.

15 12. על מטרתה של חובת עובד עצמאי ברישום במוסד לביטוח לאומי נאמר בעניין
16 דב”ע (ארצי) 37-0/נה ראייד פאלח נ’ המוסד לביטוח לאומי, פד”ע כח 276, 281-
17 282 (להלן – **פרשת פאלח**), כדלקמן:
18 ”ככלל, הביטוח במסגרת חוק הביטוח הלאומי, אינו מחייב פעולת רישום או הגשת
19 בקשה. בדרך כלל, הביטוח הוא תוצאה ממעמדו של אדם, כגון: היותו תושב ישראל,
20 היותו עובד, היותו בן משפחה של מבוטח וכיו”ב. חובת הרישום של עובד עצמאי,
21 כתנאי מוקדם לקבלת גמלה של נפגעי עבודה, היא חובה חריגה. מטרת הצורך
22 ברישום של עובד עצמאי לפי סעיף 33(א) לחוק, כתנאי מוקדם לקבלת גמלה של
23 נפגע בעבודה, היא “למען תהא בידי המוסד תמונה שלמה, ככל האפשר, של ציבור
24 המבוטחים המתווסף אליו, ולמען יוכל המוסד להבטיח כי דמי הביטוח ישולמו.
25 אלמלא חובת הרישום צפוי המוסד להיתבע לשלם גמלאות נפגעי עבודה למי שלא
26 שילם מעודו דמי ביטוח ואף דבר קיומו לא היה ידוע למוסד” (דב”ע לד/ 2680[1],
27 בע’ 68; ראה גם דב”ע מח/14-01[2], בע’ 328).
28 עוד נפסק בפרשת פלאח:
29
30 ”יש לציין כי כשם שמוטלות חובות שונות על המוסד כלפי המבוטח, על-פי החוק,
31 אשר על המוסד לכבדן, כך גם חייב מבוטח לכבד חובה המוטלת עליו כלפי המוסד,
32 על-פי החוק. לאור זאת, היה על המערער למלא אחר מצוות סעיף 33(א) לחוק
33 ובהתאם לתקנות 9-12 לתקנות הרישום, ואין לגרוע דבר מהוראות אלה”.
34

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 13. נטל ההוכחה ביחס לטענה כי התובע היה ביום הקובע עצמאי הזכאי לגמלה
2 מוטל על כתפי התובע (ר' דב"ע (ארצי) 317-0/נו משה יהלום נ' המוסד לביטוח
3 לאומי (3.7.97)).
- 4 14. בעב"ל (ארצי) 324/97 שמעון הניג נ' המוסד לביטוח לאומי, לה (2000) 621
5 (1999) נקבע כי טעות של רואה חשבון אינה פוטרת את המבוטח מחובתו
6 להירשם כעובד עצמאי:
7 "א-רישום המערער כ"עובד עצמאי" על-ידי רואה-החשבון שלו טרם קרות התאונה
8 אינו פוטר את המערער עצמו מחובתו להירשם ככזה או מלעשות כל הנדרש כדי
9 להירשם ככזה."
10 (ראה גם עב"ל (ארצי) 212/09 מיכאל כהן נ' המוסד לביטוח לאומי (23.3.10)).

מן הכלל אל הפרט

- 11
12
- 13 15. אף אם אניח – לטובת התובע - כי הוא נכנס ביום הקובע להגדרת "עצמאי" כפי
14 שמופיעה בסעיף 1 לחוק, ממילא לא יהיה התובע זכאי לגמלה אם לא עמד
15 בתנאים הקבועים בסעיף 77 לחוק, דהיינו שבמועד התאונה היה התובע רשום
16 כעצמאי אצל הנתבע או לחילופין עשה את המוטל עליו על מנת להירשם
17 כעצמאי. מטעם זה יש מקום ראשית לבחון את השאלה האם ביום התאונה היה
18 התובע רשום כעצמאי או עשה את המוטל עליו על מנת להירשם כעצמאי.
- 19 16. הרישום כעצמאי יכול להיעשות באחת משלוש הדרכים המנויות בתקנה 2
20 לתקנות הרישום.
- 21 17. אשר לחלופה הראשונה המופיעה בתקנה 2 לתקנות הרישום (נרשם במוסד
22 באמצעות מילוי טופס כאמור בתקנה 9) - לא נטען וממילא לא הוכח כי התובע
23 נרשם במוסד על ידי מילוי טופס כאמור בתקנה 9 לתקנות הרישום. לכן יש לבחון
24 האם התובע נרשם בעצמאי באחת משתי החלופות הנותרות הקבועות בתקנות
25 הרישום.
- 26 18. החלופה השנייה המופיעה בתקנה 2 לתקנות הרישום היא הגשת דין וחשבון ממנו
27 נובע כי המבוטח הוא עובד עצמאי. החלופה השלישית המופיעה בתקנות אלה
28 היא האם שילם התובע בתקופה שקדמה לפגיעה בעבודה דמי ביטוח שיש בהם
29 להעיד כי הינו עצמאי.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

19. הנתבע צירף לכתב הגנתו תעודת עובד ציבור, מיום 18.4.19, חתומה על ידי מר יהושע וטרו, מנהל מחלקה בכיר של מחלקת גביה לא שכירים בסניף בני ברק של הנתבע (להלן – **התע"צ**), בה צויין, בין היתר, כדלקמן:
- "התובע הגיש דין וחשבון רב שנתי (בטופס נרשם תאריך 17.6.2014), לפיו עבד כשכיר מ 1/2014 וכן עבד כעצמאי מ 5/2014 (8 שעות עבודה בשבוע והכנסה של 15,000 שקל בשנה, ו 1,250 בחודש) (1) מעמדו עודכן ביום 20/7/14 לפי הפרטים שמסר (2) **ב 4.11.18 עודכן מעמדו לפי דיווח של מס הכנסה**: 1/5/2014 ועד 31/12/2016 עצמאי לפי 8 שעות עבודה והכנסה של 1,250 שקל בחודש. מ 1/1/2017 עצמאי לפי 8 שעות עבודה בשבוע והכנסות חודשיות של 5868 שקל בחודש, תאריך מיום 11/9/2018 (2) מכאן שהתובע עבד כעצמאי שאינו עונה להגדרה מ 1/5/2014 ועד 31/12/16 ומ 1/1/17 עבד כעצמאי שעונה להגדרה, אולם מעמדו עודכן ב 4/11/18 דהיינו לאחר התאריך הקובע ב 17.9.17"
20. כלומר, הנתבע אינו כופר בכך שהתובע ענה להגדרת עצמאי החל מיום 1.1.17, עובר לתאונה, ברם לטענת הנתבע התובע אינו זכאי לזכויות כעצמאי בשל פגיעתו בתאונה מהטעם שביום התאונה לא היה רשום במוסד כעצמאי, אלא כעצמאי שאינו עונה להגדרה, ושינוי מעמדו של התובע כעצמאי נעשה רטרואקטיבית רק בחודש נובמבר 2018, למעלה משנה אחרי התאונה, בעקבותיו דיווחי הרטרואקטיביים של התובע.
21. התובע אכן טען בסעיפים 6 ו-7 לתצהירו (והיועצת המס טענה בסעיף 4 לתצהירה) כי הוגדר כעצמאי על ידי הנתבע החל מיום 1.1.17. ברם, נספח 2 לתצהיר התובע, המתעד את התשלומים שביצע התובע למוסד, מלמד כי שומת התובע לשנת 2017 – ממנה עלה כי הוא במעמד עצמאי - התקבלה אצל הנתבע רק ביום 7.10.18. יש בכך כדי לתמוך בטענת הנתבע לפיה מעמדו של התובע כעצמאי עודכן בנתבע באופן רטרואקטיבי רק לאחר המועד הקובע.
22. יתרה מכך, במסגרת חקירתה הנגדית הודתה יועצת המס כי שומת המס של התובע לשנת 2017 הוגשה לאחר היום הקובע, וכי למעשה ההגדרה של התובע כעצמאי לשנת 2017 נעשתה באופן רטרואקטיבי [עמ' 6 ש' 13-20]:
- "ש. בזמן אמת כשהדברים קרו, התובע דיווח דיווחים למס הכנסה, על ההכנסות שלו באופן שמתקן את ההצהרה שלו על המקדמות?
- ת. מכיוון שמדובר בעוסק פטור הדיווח שלו הוא פעם בשנה ואין דיווחים כל חודש או חודשיים כמו עוסק מורשה. יכול להיות שבתקופה הזו לא דיווח למס הכנסה ומע"מ, אבל ביטוח לאומי לקחו את השומה אחורה והפכו אותו לעצמאי שעונה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 להגדרה וגבו ממנו תשלום של עצמאי שעונה להגדרה על פי השומה של השנה
2 האחרונה.
3 ש. השומה מטבע הדברים הוגשה אחרי ספטמבר?
4 ת. בוודאי."
- 5 23. בחקירתנו הנגדית לא סיפק התובע הסבר המניח את הדעת לטענתו לפיה הוא
6 הוגדר כעצמאי ע"י הנתבע לכאורה עוד לפני יום התאונה [עמ' 9 ש' 22-24]:
7 "ש. צרפת לתצהירך נספח א' ממנו עולה שהדו"ח מ- 2017 התקבל ב- 7.10.18 וגם
8 הדו"ח של 2016 התקבל ב- 7.1.18, נכון?
9 ת. נכון. לא יודעת [טעות במקור – כ.פ.] אם זה כל כך נכון, אני לא מבין נתתי לרוה"ח
10 לתהילה מנחם שתטפל בזה, בשביל מה יש רו"ח."
- 11 24. בנוסף, לא הוגשה מטעם התובע כל ראיה המעידה כי הגיש לנתבע, לפני מועד
12 התאונה, דין וחשבון ממנו עולה שהוא נכנס להגדרת עצמאי כמשמעותה בסעיף
13 1 לחוק.
- 14 25. אשר לתשלום דמי ביטוח כעצמאי (תשלום שעשוי להעיד כי התובע אכן פעל
15 לרישום כעצמאי עובר למועד התאונה) – התובע הצהיר בסעיף 9 לתצהירו כי
16 בתקופה הרלוונטית שילם את דמי הביטוח באמצעות כרטיס אשראי באופן
17 שוטף וזאת על פי דרישת יועצת המס עמה עבד. הצהרתו זו אינה מתיישבת עם
18 המסמך נ/6 ממנו עולה כי התשלום בכרטיס אשראי נזכר לראשונה במסמך
19 משנת 2019. התובע השיב כדלקמן [עמ' 8 ש' 18 עד עמ' 9 ש' 8]:
20 "ש. מתי חתמת על הסדר התשלומים בכ.אשראי?
21 ת. אם לא חתמתי על הסדר תשלומים למה גבייתם לי בלי שחתמתי.
22 ש. בגין איזה תקופה היה החוב?
23 ת. כשהייתי כעצמאי ולא הסדרתי את התשלום באשראי רק אחר כך נודע לי שלא
24 סודר לי העניין וביטוח לאומי שלח לי מכתב ומקזזים לי את זה מקצבת הילדים.
25 ש. בסעיף 9 לתצהירך אתה מציין שתשלומים ב.לאומי שולמו באופן שוטף בכרטיס
26 אשראי, על איזה תקופה אתה מדבר?
27 ת. על התקופה שעניתי להגדרה.
28 ש. מציגה את המסמך מ- 5.2.19 – מוגש ומסומן נ/6 – שזה הפעם הראשונה שזכר
29 תשלום בכ.אשראי, מה תגובתך?
30 ת. תגובתי שראיתי שגובים מהכרטיס האשראי חודש בחודשו משנת 2015, אחרי
31 שקיזזו לי התחילו לגבות חודש בחודשו את מה שאני אמור לשלם לביטוח לאומי
32 עבור זה שאני עצמאי
33 ש. ממתי שילמת בכ.אשראי?
34 ת. מאז שהתחלתי לענות על ההגדרה, לא זוכר באיזה תאריך לשאלתך.

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 ש. לשיטתך המכתב הזה הוא לא מדויק ולביטוח לאומי יש את הכרטיס אשראי שלך
2 לפעול לחייב אותך מתי שהוא רוצה?
3 ת. נתתי את כרטיס האשראי לגבי תהילה מנחם והיא פעלה בנושא עבור זה שאני
4 עצמאי.
5 ש. למעשה בכלל לא שילמת את המקדמות עד 10.2.16 המועד שחתמת על הסדר
6 תשלומים?
7 ת. באותו שנה הפכתי להיות עונה על ההגדרה ולא הספקתי לסדר את העניין ונתתי
8 לתהילה לסדר את העניין אחרי שקיבלתי מכתב שמקזים לי מהילדים.
9 ש. 149 ₪ זה בעצם המקדמות ששילמת גם כשפתחת את העסק והיית עצמאי שאינו
10 עונה להגדרה?
11 ת. נכון, אחר כך הוספתי באשראי סכום, אמרו שיש חוב וכזה חוץ ממה שהורידו
12 מקצבת הילדים, נתתי לתהילה מנחם לשלם את כרטיס האשראי שתשלם את הכל."
13 26. לא שוכנעתי מעדותו של התובע בהקשר זה שכן לא היתה קוהרנטית וברורה.
14 יתרה מזאת, אין בעדותו האמורה לפיה נגבו ממנו תשלומים בכרטיס אשראי –
15 אף אם היתה מוכחת – כדי לתמוך בכך שדמי הביטוח שנגבו ממנו נגבו בשיעור
16 שנגבים דמי ביטוח מעצמאי.
17 27. יועצת המס הצהירה בסעיף 6 לתצהירה כי למיטב ידיעתה דמי הביטוח שולמו
18 על ידי התובע באופן עצמאי ושוטף. יחד עם זאת, מחקירתה הנגדית עלה שהיא
19 כלל לא ייצגה את התובע בתקופה הרלבנטית [עמ' 4 ש' 12-28].
20 "ש. חתמת על הסכם עם התובע, הסכם שכר טרחה, הסכם ייצוג?
21 ת. לא.
22 ש. איך הסדרתם את היחסים בינכם, תשלום וכל מה שקשור בזה?
23 ת. בעל פה.
24 ש. מתי הגשת בקשה כמייצגת בביטוח לאומי?
25 ת. לא זוכרת תאריך מדויק, אני מאמינה לכם שיש את יפוי הכוח ושם רשום התאריך
26 זההיה [טעות במקור – כ.פ.] ב- 2016.
27 ש. מצידה לך מכתב שנשלח לתובע מ- 2.9.18 – מוגש ומסומן 1/1 ממנו עולה שנרשמת
28 כמייצגת בספטמבר 2018 ומודיעים שקיבלת את יפוי הכח של ולא בשנת 2016?
29 ת. יכול להיות לא זוכרת תאריך מדויק, הערכתי שזה היה ב- 2016.
30 ש. תסכימי איתי שיש הבדל בין 2016 ל- 2018 שנתיים ביצוג?
31 ת. נכון, אבל מה זה מפריע וזה לא מתנגש עם מה שכתבתי.
32 ש. אם לא היית מייצגת אותו ב- 2016 לא היית יכול להגיש שום דבר שקשור
33 לביטוח לאומי בהעדר יפוי כח?
34 ת. נכון."

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

28. במכתב הנתבע לתובע מיום 2.9.18 [נ/1] מצויין כי הנתבע קיבל לידיו ייפוי כוח המלמד כי התובע ייפה את כוחה של יועצת המס לייצגו בפני הנתבע ולפעול בשמו. לא הובאה כל ראיה אחרת התומכת בטענת התובע לפיה יועצת המס ייצגה אותו לפני יום 2.9.18 [עמ' 7 ש' 25 עד עמ' 8 ש' 9]. ההיפך הוא הנכון, הנתבע הציג מכתב מיום 2.9.18 [נ/4] ממנו עולה כי רק במועד זה, קרי בשנת 2018, חדל רו"ח קלך, אשר ייצג את התובע טרם ייצוגו ע"י יועצת המס, להיות רשום כמיופה כוח של התובע אצל הנתבע.
29. יועצת המס לא סתרה בחקירתה הנגדית את התמונה העולה מנ/1 וכך גם התובע לא הפריך את הטענה בחקירתו הנגדית. על כן, לא הוכח שיועצת המס יצגה את התובע בהתנהלות מול הנתבע עובר לשנת 2018.
30. מנ/4 המתייחס לביטול רישומו של רו"ח קלך כמייצג עולה שמי שאינו מייצג אדם בפני המוסד אינו רשאי לקבל מהמוסד מידע בנוגע לאותו אדם או לבצע בשמו פעולות. מטעם זה ומשלא הוכח כי יועצת המס ייצגה את התובע בפני המוסד לפני שנת 2018 הרי שאין מקום ליתן משקל לעדותה של יועצת המס ככל שהיא מתייחסת לתקופה שלפני יום 2.9.18.
31. לטענת הנתבע התובע לא שילם באופן רציף את המקדמות לשנים 2014-2015 ובהסדר שנחתם עמו בשנת 2016, קוזו סך של 149 ₪ מקצבת הילדים אותה קיבל, כאשר הסדר תשלומים זה בוצע במקביל לתשלום חודשי שוטף של דמי ביטוח בשנים 2016-2017 במעמד של "עצמאי שאינו עונה להגדרה" בסך של 168-170 ₪. טענה זו נתמכה בתע"צ.
32. לא הובאה כל ראיה המעידה כי התובע שילם לנתבע בזמן אמת, קרי עובר ליום הקובע, דמי ביטוח כעצמאי העונה להגדרה ומכאן שטענת התובע בהקשר זה לא הוכחה.
33. ביחס לטענת התובע לפיה הסתמך לכאורה על התנהלות יועצת המס, הרי שלא ניתן לקבל את הטענה. גם אם אניח כי התובע בתום לב הסתמך על עצת יועצת המס, הרי שאין לבחון את הנסיבות במבחן של תום לב. תקנה 2 לתקנות הרישום ברורה ומפורשת וכך גם סעיף 77 לחוק. התובע קיבל ייעוץ על ידי רו"ח קלך ובהמשך על ידי יועצת המס. חרף הייעוץ האמור לא היה רשום כעצמאי ביום הקובע ואף לא הוכח כי עשה את המוטל עליו על מנת להירשם כעצמאי. משכך אין בטענת התובע כי הסתמך על עצת יועצת המס כדי להועיל לו. הדברים

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 נכונים מקל וחומר שעה שהתובע אישר בחקירתו הנגדית כי קיבל את המכתב
2 נ/5 מיום 20.7.14 [עמ' 8 ש' 10-11] בו צויינו ברחל בתך הקטנה הדברים הבאים:
- 3 "הריני להביא לידיעתך, כי על פי נתונים אלו אינך עונה להגדרת עובד עצמאי כפי שנקבעה
4 בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי. תשומת ליבך מופנית לכך שאינך מבוטח לענף נפגעי
5 עבודה כעובד עצמאי".
- 6 34. על מנת שלא תצא פסיקתי חסרה אתייחס בקצרה למספר טענות שהעלה
7 התובע:
- 8 35. אשר לטענת ההסתמכות שהעלה התובע, לפיה ראוי לקבל את התביעה ולו בשל
9 הסתמכותו על רישומי הנתבע בהם מצויין כי הוא עובד עצמאי החל מיום 1.1.17
10 – סבורני שאין מקום לקבל את הטענה. ראשית, מערכת היחסים בין התובע
11 לבין הנתבע מקורה בחוק והחוק בלבד הוא שקובע את הזכויות והחובות מכוח
12 מערכת יחסים זו. מטעם זה התנהגותו של הנתבע במרבית הנסיבות ממילא
13 אינה יכולה ליצור עילה לזכות שאינה קיימת בחוק (ר' עב"ל (ארצי) 20105/96
14 אורלי יהלום נגד המוסד לביטוח לאומי (30.9.01) להלן – פרשת יהלום; בר"ע
15 (ארצי) 1533/02 מלכה יקים נגד המוסד לביטוח לאומי (02.24.11); בר"ע (ארצי)
16 39850-05-15 נגה כרמי נגד המוסד לביטוח לאומי (10.9.15)). שנית ולגופו של
17 ענין, המסמך עליו תולה התובע יהבו בהקשר זה הוא תדפיס מיום 5.2.19.
18 תדפיס זה כל כמו שאר המסמכים שיצאו על ידי הנתבע הונפקו לאחר המועד
19 הקובע, שכן מעמדו של התובע כעצמאי שונה רק לאחר התאונה ומשכך לא ניתן
20 לקבוע כי התובע הסתמך במועד קרות התאונה על מצג כלשהו. שלישית, התובע
21 כאמור אישר בחקירתו הנגדית כי קיבל את מכתב הנתבע מיום 2.7.14 [נ/5] [עמ'
22 8 ש' 10-17]. במכתב זה הוגדר התובע כעצמאי שאינו עונה להגדרה ותשומת ליבו
23 של התובע הוסבה לכך שאינו מבוטח בענף נפגעי עבודה כעובד עצמאי. חזקה על
24 התובע כי ידע ממועד קבלת המכתב נ/5 כי זהו מעמדו אצל הנתבע, עד להסדרה
25 ברורה ומפורשת של שינוי המעמד (הסדרה שכשאמור לא נעשה לפני יום
26 התאונה).
- 27 36. אשר לטענת התובע כי הנתבע שינה גרסאותיו והוסיף טענות באופן שעולה כדי
28 מקצה שיפורים – ראשית, לא התרשמתי כי הנתבע העלה טענות שונות
29 ומתפתחות במסגרת ההליך המשפטי. מראשית ההליך העלה הנתבע טענה
30 סדורה וקוהרנטית, לפיה מעמד התובע עובר ליום הקובע היה עובד עצמאי
31 שאינו עונה להגדרה, משלא מילא התובע את חובת הרישום כעצמאי וכי מעמדו

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 של התובע כעצמאי שונה אצל הנתבע רטרואקטיבית, לאחר יום התאונה ובאופן
2 שאינו יכול להקנות לו זכויות בהקשר זה. שנית, התובע הגיש תביעה להכרה
3 בפגיעתו כתאונת עבודה בסמוך לאחר התאונה בשנת 2017. במועד זה טרם שונה
4 מעמדו של התובע במוסד לעצמאי (כאמור, מעמד ששונה רטרואקטיבית רק
5 בשלהי שנת 2018). מטעם זה הנתבע לא יכול היה במועד המקורי בו נדחתה
6 התביעה להפנות את התובע לעובדה שמעמדו לא שונה עובר ליום הקובע, שכן
7 בעת שנכתב מכתב הדחייה המקורי כלל לא היה ידוע כי המעמד ישונה. שלישית,
8 כמפורט לעיל, הנתבע רשאי להעלות בכתב ההגנה ובכל שלב אחר של הדיון
9 נימוקי דחיה שונים מאלה שעלו במכתב הדחיה המקורי וככלל, אין מקום
10 לדחות טענה של המוסד רק מהטעם שהיא מהווה לכאורה הרחבת חזית. זאת
11 מאחר שכפי שצויין לעיל מערכת היחסים בין הנתבע לבין מבוטחיו נקבעה בחוק
12 והחוק בלבד הוא שמכתיב את הזכויות והחובות במערך הביטחון הסוציאלי.
13 בשל כך ככלל נדחות טענות לפיהן יצר הנתבע בהתנהגותו זכויות או שהוא מנוע
14 בשל התנהגותו מלטעון שמבוטח אינו זכאי לזכות כלשהי (פרשת יהלום).
- 15 37. אשר לטענות בנוגע לתקנה 11 לתקנות המקדמות – התקנה עוסקת בחישוב
16 הכנסה לצורך תשלום מקדמות ואינה עוסקת בקביעת המעמד ומטעם זה אינה
17 רלבנטית באופן ישיר לענייננו. למעלה מן הדרוש אציין כי היקש מההלכות
18 הפסוקות בענין תקנה 11 לתקנות המקדמות מצדיק את דחיית התביעה. זאת
19 מהטעם שאחת התכליות העומדות ביסוד תקנה 11 לתקנות המקדמות היא ליתן
20 תמריץ למבוטחים עצמאיים לדווח בזמן אמת על הכנסות ושינויים בהכנסות
21 ומשכך נפסק כי אותנטיות השומה המאוחרת כשלעצמה אינה מצדיקה סטייה
22 מתקנה 11 לתקנות המקדמות (עב"ל (ארצ'ל) 32864-10-14 יורי דורושקביץ נגד
23 המוסד לביטוח לאומי (25.2.16). עוד ר' ביחס לתכלית האמורה את בג"צ
24 9182/04 שמעון בשירי נגד בית הדין הארצי לעבודה (13.3.05)).
- 25 38. כללם של דברים – הוכח כי עובר ליום התאונה, קרי לפני המועד הקובע, התובע
26 הוגדר בנתבע כעצמאי שאינו עונה להגדרה. לפני המועד הקובע התובע לא מילא
27 אחר חובת הרישום הקבועה בסעיף 77 לחוק, באופנים הקבועים בתקנה 2
28 לתקנות הרישום. אכן, מעמדו של התובע שונה על ידי הנתבע ל"עצמאי" החל
29 מ-1.1.17, אך שינוי זה נעשה באופן רטרואקטיבי בעקבות מסמכים שנתקבלו
30 אצל הנתבע רק ביום 7.10.18, לאחר התאונה. הוכח אם כן כי התובע לא היה

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

ב"ל 13945-12-18

- 1 רשום ביום התאונה כעצמאי. בנוסף, התובע לא הרים את הנטל ולא הוכיח כי
2 עשה את המוטל עליו על מנת להירשם כעצמאי עובר ליום הקובע. מטעמים אלה
3 ונוכח הוראות סעיף 77 לחוק אין בשינוי המעמד הרטרואקטיבי כדי להועיל
4 לתובע.
- 5 39. ממכלול הטעמים המפורטים לעיל - התביעה נדחית.
- 6 40. כמקובל בהליכים שעניינם זכויות מתחום הביטחון הסוציאלי, וחרף בקשת
7 הנתבע בהקשר זה, אינני מוצאת מקום לעשות צו להוצאות.
- 8 41. זכות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בתוך 30 ימים ממועד קבלת פסק הדין.
9
- 10 **ניתן היום, י"ג שבט תשפ"א, (26 ינואר 2021), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.**
- 11

כרמית פלד, שופטת

